

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2025/10 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı : 2026/3

Karar Tarihi : 26/3/2026

I. MALİ DENETİMİN KONUSU

Milliyetçi Cumhuriyet Partisinin 2022 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II. İLK İNCELEME

1. Milliyetçi Cumhuriyet Partisinin Anayasa Mahkemesine verdiği 2022 yılı kesin hesabına ilişkin belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Raportör Oğuz ÇAKAR tarafından Heyete sunulan ilk inceleme raporu, Anayasa'nın ve 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. 2820 sayılı Kanun'un 73. maddesinin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesinde iller teşkilatından gönderilenler ve parti merkezine ait olan kesin hesapların merkez karar ve yönetim kurulunca incelenerek karara bağlanacağı öngörülmüş ve aynı Kanun'un 74. maddesinin ikinci fıkrasında da incelenen kesin hesabın ait olduğu yıl itibarıyla *"Siyasi partilerin genel başkanları, karara bağlanarak birleştirilmiş bulunan kesin hesap ile parti merkez ve bağlı ilçeleri de kapsayan iller teşkilatının kesin hesaplarının onaylı birer örneğini Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine ve bilgi için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına vermek zorundadırlar. Bu belgelere, ilgili siyasi partinin aynı hesap döneminde edindiği taşınmaz ve değeri yüz milyon lirayı aşan taşınır malların, menkul kıymetlerin ve her türlü hakların değerleri ile edinim tarihlerini ve şekillerini de belirten listeleri eklenir."* denilerek il örgütlerinden gönderilen kesin hesaplar ile parti genel merkezine ilişkin kesin hesabın merkez karar ve yönetim kurulunca incelenerek karara bağlanacağı ve birleştirileceği, birleştirilmiş kesin hesap cetvellerinin de Anayasa Mahkemesine sunulacağı hükme bağlanmıştır.

3. Diğer taraftan Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 51. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde siyasi partilerin *"Merkez karar ve yönetim kurullarınca (parti tüzüğünde kesin hesapları onaylama görevi verilen yetkili organlarınca alınmış parti genel merkezi ve iller örgütleri kesin hesaplarının incelenip kabul edildiğine ve birleştirildiğine ilişkin kararın onaylı örneğini"*, (b) bendinde *"Karara bağlanmış ve birleştirilmiş bulunan bir yıllık kesin hesabın onaylı örneğini"*, (c) bendinde *"Parti genel merkez kesin hesabının onaylı örneğini"*, (ç) bendinde *"Bağlı ilçeleri de kapsayan ve il sorumluları tarafından imzalanmış olan iller teşkilatı kesin hesaplarının onaylı örnekleri ile genel merkez tarafından düzenlenecek olan il teşkilatları kesin hesaplarının icmal listesini"*, (d) bendinde *"Parti genel merkez ve il teşkilatlarının aynı hesap döneminde edindiği taşınmaz ve değeri yüz lirayı aşan taşınır malların, menkul kıymetlerin ve her türlü hakların değerleri ile edinim tarihlerini ve şekillerini belirten listeleri"*, (e) bendinde ise *"Parti genel sekreteri ve genel saymanının imzasını taşıyan yıl sonu kasa mevcudunu gösteren kasa sayım tutanağı ile banka hesaplarına ilişkin olarak banka yetkililerince onaylanmış mutabakat yazılarını"* hesap yılını takip eden yılın haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesine sunacakları belirtilmiştir.

4. Milliyetçi Cumhuriyet Partisinin 2022 yılı kesin hesabını Kanun'da öngörülen süre geçtikten sonra 14/2/2025 tarihinde Anayasa Mahkemesine ibraz ettiği tespit edilmiştir.

5. 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde Kanun'un 74. maddesi hükümlerine aykırı hareket eden sorumluları hakkında 3 aydan 6 aya kadar hafif hapis ve 15 milyon liradan 30 milyon liraya kadar hafif para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır.

6. 4/11/2004 tarihli ve 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un "*Hafif hapis ve hafif para cezalarının idari para cezasına dönüştürülmesi*" başlıklı 7. maddesinde kanunlarda hafif hapis cezası ve hafif para cezası olarak öngörülen yaptırımların idari para cezasına dönüştürüldüğü, idari para cezasına karar vermeye ise mülki idare amirinin yetkili olduğu belirtilmiştir.

7. 2820 sayılı Kanun'un 74. maddesi hükümlerine aykırı hareket eden parti sorumluları hakkında Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca gerekli işlemlerin yapılması için konunun Ankara Valiliğine bildirilmesi gerekir.

8. Ayrıca Parti Genel Merkezi tarafından Anayasa Mahkemesine sunulan yazı ekinde yer verilen belgeler incelendiğinde Parti Genel Merkezi ve iller birleşik kesin hesabında faal olarak gösterilen on iki il teşkilatının gelir ve giderlerinin beyan edilmediği, bağlı ilçeleri de kapsayan ve il sorumluları tarafından imzalanmış olan iller teşkilatı kesin hesaplarının onaylı örnekleri ile merkez karar ve yönetim kurulunca alınmış parti genel merkezi ve il örgütleri kesin hesaplarının incelenip kabul edildiğine ve birleştirildiğine ilişkin kararın onaylı örneğinin gönderilmediği tespit edilmiştir.

9. Siyasi partilerin faaliyetlerini yürüttükleri genel merkez, il, ilçe ve belde başkanlıklarına ait yerler partiye ait olabileceği gibi kiralık olarak da kullanılabilir. Parti yetkililerine ait olan veya kendilerinin kullandıkları yerlerde siyasi parti faaliyette bulunuyor ise bu takdirde kira sözleşmesi düzenlenerek kiraya isabet eden tutar partiye bağış olarak kaydedilmelidir.

10. Ayrıca partilerin genel merkez, il, ilçe ve belde başkanlıklarının hayatın olağan akışı gereği kira, su, elektrik, posta, telefon, kırtasiye, tutulacak defterleri satın almak gibi birtakım genel yönetim giderlerini de yapması gerekir.

11. 2820 sayılı Kanun'un 69. maddesinde bir siyasi partinin bütün gelirlerinin o siyasi partinin tüzel kişiliği adına elde edileceği, 70. maddesinde siyasi partilerin giderlerinin amaçlarına aykırı olamayacağı ve bir siyasi partinin bütün giderlerinin o siyasi parti tüzel kişiliği adına yapılacağı, 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde de yapılan inceleme ve araştırmaları engelleyen, istenen bilgileri vermeyen parti sorumluları hakkında 6 aydan 1 yıla kadar hapis ve 60 milyon liradan az olmamak üzere ağır para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır. Bu hükümlere göre parti yetkililerinin genel yönetim giderlerini kendi imkânlarıyla karşılamaları mümkün değildir. Parti yetkilileri, bu şekilde yaptıkları gider bedellerini partiye bağış geliri olarak kaydetmek suretiyle parti tüzel kişiliği adına hesaplara dâhil etmelidir.

12. Parti yetkililerinin sunduğu kesin hesapta il teşkilatlarına ilişkin herhangi bir gelir ve gider gösterilmemiştir. Parti il teşkilatlarının öncelikle yönetim giderlerinin (kira, su, elektrik, telefon, kırtasiye gibi) bulunması gerekir. Parti il teşkilatlarının faaliyetleri için

zorunlu olan bu gelir ve giderlerin hesaplarda görülmemesi, yönetim gelir ve giderlerinin Parti tüzel kişiliği adına kayıt altına alınmadığını göstermektedir. Bu durumda 2820 sayılı Kanun'un 69. maddesinde yer alan bir siyasi partinin bütün gelirlerinin o siyasi partinin tüzel kişiliği adına elde edileceği ve 70. maddesinde bulunan bir siyasi partinin bütün giderlerinin o siyasi partinin tüzel kişiliği adına yapılacağı hükümlerine aykırı davranılmıştır.

13. 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yapılan inceleme ve araştırmaları engelleyen, istenen bilgileri vermeyen parti sorumluları hakkında 6 aydan 1 yıla kadar hapis ve 60 milyon liradan az olmamak üzere ağır para cezası verileceği hüküm altına alınmıştır.

14. Anayasa Mahkemesine hesap verilebilir   kilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dı  nda gelir ve giderin gerçekleştirilmesi, istenen bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi gereğince gerekli işlemlerin yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

15. Diğer yandan 2820 sayılı Kanun'un 74. maddesinin ikinci ve Anayasa Mahkemesi   t  z  ğ  n  n 51. maddesinin birinci fıkrası uyarınca, siyasi partilerin genel başkanları tarafından imzalanmış yazı ekinde merkez karar ve yönetim kurullarınca (parti tüzüğünde kesin hesapları onaylama görevi verilen yetkili organlarınca) alınmış parti genel merkezi ve il örgütleri kesin hesaplarının incelenip kabul edildiğine ve birleştirildiğine ilişkin kararın onaylı örneğini Anayasa Mahkemesine sunmaları zorunludur.

16. Bu nedenle merkez karar ve yönetim kurulunca alınmış parti genel merkezi ve il örgütleri kesin hesaplarının incelenip kabul edildiğine ve birleştirildiğine ilişkin kararın onaylı örneğinin bulunmaması nedeniyle Partinin 2022 yılı hesabının 2820 sayılı Kanun uyarınca kabul edilmesi mümkün değildir.

III. SONUÇ

Milliyetçi Cumhuriyet Partisinin 2022 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

A. Parti genel merkezi ve il örgütleri kesin hesaplarının incelenip kabul edildiğine ve birleştirildiğine ilişkin kararın onaylı   rneği bulunmadığından Partinin 2022 yılı hesabının 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu uyarınca kabul edilmesinin mümkün olmadığına,

B. Anayasa Mahkemesine, istenen bilgilerin istendiği sürede verilmemesi nedeniyle, Parti sorumluları hakkında 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ile 4/11/2004 tarihli ve 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama   ekli Hakkında Kanun'un 7. maddesi uyarınca yasal işlem yapılması için konunun Ankara Valiliğine bildirilmesine,

C. Anayasa Mahkemesine hesap verilebilir   kilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dı  nda gelir ve gider gerçekleştirilmesi, istenen bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca yasal işlem yapılması için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

26/3/2026 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Başkanvekili
İrfan FİDAN

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

Üye
Metin KIRATLI